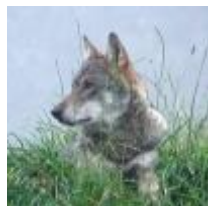

Lupus jako zdroj inspirace aneb Flannery O'Connor (1925-1964)

Část 1: Seznámení se a uvedení základních životopisných údajů

Na jméno americké spisovatelky Flannery O'Connor (1925-1964, dále ji budu nazývat už jenom familiérně Flannery – vždyť je naše:) jsem narazila při čtení knihy Chucka Palahniuka *Diary* (Denník).

V odstavci přibližně ve čtvrtině románu byly vyjmenovány mnohé známe tvořivé osobnosti – **Nietzsche, Frida Kahlo, Byron**, ale i **Paul Klee a Flannery** atd. – a tenhle seznam sloužil na ilustraci autorova tvrzení, že pravá inspirace potřebuje nemoc, zranění nebo šílenství.

Podobně jako tvrdil Thomas Mann, že velcí umělci jsou velcí invalidé. Přičemž Paul Klee zemřel na sklerodermii a Flannery na lupus.

Jako bývalou studentku literatury mě to neskutečně zaujalo, protože poučená literární teorií a svým laickým zájmem o psychologii a psychosomatiku, jsem si okamžitě pomyslela, že to bude opravdu "výživný" materiál. Žádné dílo nemůže být čistou fantasií, která by s přežíváním, pocity a zkušenostmi tvůrce neměla nic společného, jako se ostatně už píše ve výše zmiňovaném románu *Deník*: každé dílo je nakonec "jenom" deník.

Nikdo nemůže vytvořit nic "víc" jenom záznam sebe sama. Ještě jinými značně zjednodušujícími slovy – její dílo bude určitou formou záznamu jejího boje s nemocí a utrpení, které bylo s ní spojeno. A to bylo přesně to, co mě lákalo. **Určité sdílení zkušenosti a pak možnost, že by mi Flannery mohla pomoci objevit i věci, které jsem si pro sebe ještě neobjevila, z části proto, že jsem je objevit nechtěla.**

Určitě si každý umí sám pro sebe zformulovat, co ho trápí a co ho trápí, to je podle mě příčinou nemoci. Ale pak existuje široká oblast polovědomých tužeb a obav, které jako by byly za dveřmi, od kterých nemáme klíč. Doufala jsem, že povídky, romány a korespondence Flannery by se tímto klíčem mohly stát. Tak jsem si vypůjčila těch pár knih z knihovny a zakoupila jedinou dostupnou antologii povídek jihoamerických prozaiků, ve které je Flannery v současnosti na českém knižním trhu zastoupena, ***Vypravěči amerického Jihu*** – povídka *Pohodlí domova*.

Nejdřív si ovšem uvedme několik základních životopisných/chorobopisných údajů.

Flannery se narodila v roce 1925 v Savannah ve státě Georgia a pak od třinácti let žila v Milledgevillu. Celý svůj život kromě několika krátkých období – studia, pobyty ve spisovatelských koloniích – přežila na americkém Jihu, který měl svoje specifika, jež se tematicky promítly do autorčina díla. Byl jím silný **protestantismus**, i když Flannery byla věřící katolička, tahle oblast bývá někdy označovaná jako „the Bible Belt“ (biblický pás) a pak prožívající rasismus, který je dědictvím dlouhé tradice otroctví a rasové nerovnosti.

V roce 1949 přijala pozvání Roberta Fitzgeralda, aby bydlela s jeho rodinou, ovšem vpád lupusu do jejího života kolem Vánoc v roce 1950 ji přinutil, aby se přestěhoval zpátky na Jih k matce, která zdělila pár kilometrů od Milledgevillu farmu jménem Andalusie. Bylo to po jejím devítiměsíčním pobytu, kdy po propuštění z nemocnice nebyla schopná sejít ani ze schodů.

Zajímavým v rodinné historii Flannery je fakt, že lupus byl příčinou úmrtí již jejího otce. U něho se první příznaky objevili koncem 30. let a nemoci podlehl v roce 1941, když bylo Flannery šestnáct let. Vzhledem na to, že lupus není považován za dědičné onemocnění, bylo by zajímavé se zamyslet, proč je něčím jako rodinnou kletbou rodu Conneryů. Určitě tady musely existovat určité dispozice a dál? Že by to bylo podobností osobnostních rysů otce a dcery nebo se jednalo o generační opakování rodinné konstelace, ve které zůstali jakoby uvěznění? Tady můžeme opravdu jenom spekulovat.

Flannery zotavující se z nemoci v roce 1951 dokončila svůj první román, na kterém pracovala pět let, s názvem **Moudrá krev (Wise Blood)** a v roce 1952 vychází.

Jeho vydavatel vzpomíná, že Flannery byla nejméně marnivou bytostí, jakou kdy poznal. Když ji totiž žádal o fotografii, kterou chtěl použít na obálku knihy, očekával, že dostane fotku Flannery ještě před tím, jako ji změnil lupus. Ne že by na fotografii, kterou obdržel, byla zachycená zcela neatraktivní. Stále se z ní dívala podmanivým pohledem, ovšem její vlasy ještě úplně nedorostly a přetrvávala opuchlost způsobená kortisonem, který byl v té době jediným používaným lékem na lupus.

Po prvním románu v roce 1955 publikovala sbírku povídek **Dobrého člověka těžko najdeš (A Good Man Is Hard to Find)**, která, podobně jako její prvý román, se setkala s pozitivním ohlasem jak kritiky, tak čtenářů.

Flannery je považovaná za jednu z nejlepších amerických autorek povídek. Již během svého života získala třikrát cenu O. Henryho a pětkrát byla zařazena do ročenky Nejlepší americké povídky.

Bohužel nemoc jí způsobila další utrpení: od roku 1955 byla odkázaná na berle, kvůli řídnutí kostí, jehož příčinou byl kortison. V roce 1960 absolvovala vyšetření, které mělo umožnit postupné snížení steroidů.

Flannery ve svém listu k tomu napsala: *"Budou zkoušet, zda můžu ukončit léčbu steroidy a jak to budu snášet. Doktor Merrill mi řekl, že když se bez nich neobejdu, je lepší být naživu a mít problémy s klouby, jako být mrtvá bez těchto problémů. Amen."* To ještě víc omezilo její kontakt se světem, i když už předtím i kvůli své stydlivé povaze udržovala většinu svých přátelství jenom pomocí korespondence.

V roce 1960 vychází ještě její druhý román ***Násilníci po něm sahají (The Violent Bear It Away)***. V únoru roku 1964 její nemoc po operaci nezhojbného nádoru nanovo propukla a v srpnu po selhání ledvin Flannery umírá.

Až po její smrti vychází druhá sbírka povídek ***Všechno, co se povznáší, se musí setkat (Everything That Rises Must Converge)***, na které tvrdě pracovala až do své smrti.

Ze všeho, co je napsáno výše, i z dalších vzpomínek přátel a známých se nám črtá představa Flannery jako tiché, velice imaginativní a křehké ženy. **Tahle představa je však ve velikém kontrastu k celému jejímu dílu, které je plné násilí a rozličných obrazů lidského sobectví a nepochopení.**

Více podrobností o jednotlivých povídkách a zpracovávaných tématech v 2. pokračování

